

Bolni otrok.

Bilo je neke pomladne noči. Z zvonika je udarila ura enajst. Po ulicah je bilo vse mirno in tiho, istotako v spalnici vdove Polone. Le ura je enakomerno tiktakala na steni. Zdajpazdaj je pokukala luna v sobo ter obsvetljevala posteljico, ki je v njej ležal bolan otrok. Pa kmalu se je luna skrila za oblake, namesto nje je lila po sobi medlo svetlobo mala ponočna svetilnica.

Pred otroško posteljico je sedela mati Polona. Tožen ji je bil obraz, na očeh pa se ji je poznalo, da je jokala. Pa saj mi čuda! Bolni otrok, srčkami Tinček, je bil njen edinec! Otroškova bolezen je provzročala ljubeči materi mnogo žalosti in skrbi. Že mnogo noči je prečula ob otrokovi postelji in bala, hudo se je bala za njegovo življenje. Nalije mu žličko zdravila. Otrok ga použije in kmalu nato zaspil. Tudi dobri materi leže spat na oči. Da bi se nekoliko odpočila, zadremilje. —

Pa komaj je počivala nekoliko trenutkov, ko jame otrok težko dihati in stokati. Takoj se mati prebudi, zakaj skrbna mamica nima trdnega spanja in sliši rajrahlejši šum, če njen otrok spi poleg nje!

»Mati, mati!« zakliče Tinček, »ali ga ne vidite?«

»Koga pa?« skrbno povpraša mati.

»Velikega črnega ptiča!« veli otrok.

»To je le senca na steni, le zaspil, le zaspil, angelček moj!« ga tolaži mati.

Otrok v resnici kmalu zaspil. Pa hitro se zopet prebudi, se zravna, zakrili z rokama, kakor bi hotel prijeti mater ter jame boječe vpiti: »Mati, ptič leti proti meni; prepodi ga! Zdaj me hoče zgrabiti s svojim kljunom!«

Obupni klik mater zaskrbi. Vzame otroka iz posteljice, ga pomiri ter prijazno izpregovori: »Glej, tu ni nobenega ptiča, le jaz sem pri tebi, srček moj!«

Mati poljubi bolnička na lice ter mu jame praviti o dobrih angelih, ki čuvajo otroka. Stojijo ob njegovi glavi in ob nogah in ne pusté, da bi mu kdo storil kaj žalega. Nežno in miho zapoje:

Ko otroci mi zaspé,
zvezde zagorijo,
zlatih angelov vrsté
na zemljó hitijo,
tam ostanejo vso noč,
dobro deco čuvajoč ...

Lepa pesemca je s pridom utešilo bolnega otroka. Zazibala ga je kmalu v sladak sen v materinem naročju ... Kako je bila mati tega vesela! Čeprav ni sama več mogla zatisniti očesa, je vendar bila srečna, da je njen bolni otrok zaspil. Marsikateri vzdih ji je prikipel iz hvaležnega srca proti nebesom.

Ko se otrok proti jutru prebudi, jame materi praviti, kako prijetno in sladko je sanjal.

»Pomislite, mati!« je rekel, »bil sem na lepem in velikem vrtu. Tu je raslo mnogo dreves. Bila so tako krasna, kakor da so božična drevesa. Na njih je viselo vse polno lepih jabolk in hrušk. Tudi studenec je bil na vrtu, srebrnočista voda je kipela iz njega. Zdajci pride angel k meni ter me vpraša, če sem dober in če znam pobožno moliti. Rekel sem: da — in hotel sem mu povedati lepo pesemico, ki ste me jo naučili vi, mati! Toda angel me prime za roko in me povede k studencu, rekoč: Če pije bolan otrok iz tega studenca, ozdravi! — Pil sem in voda me je hladila in poživljala. Potem me je angel odvedel z vrta ter mi naročil, naj se zopet vrnem k svoji materi ter naj jo le pridno slušam. In ko sem uprav hotel steči k vam, se prebudim«.

Mati se je smehljala ter pritisnila otroka k sebi. Vesela je bila, da je v njenem naročju tako sladko sanjal in da mu je zdaj boljše kakor v minuli noči. Čutila se je srečno, ko je Tinčku gledala v oči, ki so zopet veselje žarele.

.....
❁ *Tanček je*
.....

.....
zopet zdrav!
.....

FR. PALNAK:

Slike iz živalstva.

IZ ŽIVALSTVA V AVSTRALIJI.

I.

Čudnejših živali, kakor žive po Avstraliji in njenih otokih, nima nobena druga dežela na svetu. Čudne so po svojih postavah, čudne po svojem življenju, zanimive so zlasti za učenjake, ki iščejo in najdejo v njih ostanke prastarih, že zdavnaj izumrlih živali.

Izmed sesalcev ima Avstralija le dva razreda, ki pa sta čisto svoje vrste: vrečarje in kljunate ježke ter kljunaše, ki tvorijo zase en razred stokovcev. Te druge najdemo le v Avstraliji, od vrečarjev jih živi nekaj v Južni Ameriki, drugače pa tudi teh ni nikjer drugje na svetu. Vendar pa nam ne bo škodilo, če spoznamo te izredne stvore ter si jih ogledamo malo bolj od blizu.

Najbolj popolni sesalci so še vrečarji, ki jih je tudi največ ter so najbolj različni. Za nas je dosti, če spoznamo enega njihovega zastopnika, ki ga je videti časih tudi pri nas po zverinjakih, pogostokrat pa v živalskih vrtovih po velikih mestih. To je veliki rdeči klokan ali kenguru; samec je navadno rdeč, samica višnjevosiva; dobe se pa tudi samo rdeči.

Kadar zagleda človek klokana prvič, se začudi, kakio dolge ima zadnje noge in kako gledajo samicam mladički iz vreče na trebuhu. Če sedi žival na svojih mogočnih zadnjih nogah, oprta na krepki dolgi rep, kratke, majhne, drobnim rokcam podobne prednje možice, držeč jih pred se, je visoka kakor človek; če pa se spne na zadnji nogi, je treba gledati kvišku, da vidimo njeno malo, srnini podobno glavo.

Skoro po vsej Avstraliji žive klokani družno ter se pasejo v velikih čredah po najlepših pašnikih. A stalne družčine ne drže; vsaka nevarnost jih razkropi, in begunci se pridružijo prvi čredi, ki jo dohité na begu. Kadar se žival pase, se spusti tudi na vse štiri, da je bliže travi, a tako kobacanje po tleh ji ni pogodu, in če najde dober grižljaj, ga kar prime s sprednjimi nogami, sede na zadnje ter ga tako v miru počveči. Kadar pripeka solnce jako močno, si klokani poiščejo hladno senco, kjer se zložé k počitku: ponoči pa počene žival na vse štiri, podvije rep pod trebuh in tako spi.

Ljudje, ki so se naselili po Avstraliji ter so privedli s seboj domače živali, katerih nima Avstralija nobenih, rabijo tamošnje obširne pašnike za svoje ovce in svojo govedo. Zato preganjajo klokona, ki je čimdalje redkejši. Love ga tudi zaradi mesa in kože.

Kadar se spusti preganjani klokan v beg, se zažene le z zadnjimi nogami ter beži v velikih skokih preko grmovja in jarkov. Med begom zdajpazdaj postoji ter se ozre na svojega preganjalca. A tudi na dveh nogah je tako uren, da ga ne dohaja niti vsak pes, in beži s to maglico lahko tudi po več ur. Če so ga pogmali v beg psi, ter zagleda klokan med begom, da ga goni le še kateri posamičen zasledovalec, se ustavi, če je le kraj za to pripraven. Predvsem rabi drevo, ki si z njim zasloni hrbet. Tukaj počaka psa, ga prime ter praska s peterimi krempljci prednjih nog ter mu tudi razpara trebuh s kremplji zadnje noge, kjer ima po štiri čvrste in močne. Brez hudih ran vsaj se mu pes ne izmuzne. Če le more, beži po ravnem ali v breg; teka nizdol se ogiblje, ker se tedaj prav lahko prekučuje. Kadar ga love, pazijo lovci na to, da ga zadenejo v zadnjo nogo ter mu zdrobe v njej kost; zakaj z rano v gornjem delu života žival še prav daleč beži ter jo lovcu navadno popiha.

Za nas nekaj najbolj nenavadnega pa so mladički. O njih smo že rekli, da gledajo v svet iz vreče na materinem trebuhu. Pa že ti mladički sami so nekaj tako posebnega, kakor se jih ne dobi pri nobeni drugi živali na vsej zemlji.

Ko pride mladič na svet, vzlic velikosti odraslega klokana ni večji kakor mal prst, pri tem je docela nerazvit in gol, tako da mu ni mogoče živeti drugače kakor prav v tesni zvezi z materjo. In tej je treba, da skrbi

zanj še prav posebno, kar se zgodi na ta način, da ga vstakine v svojo vrečo med zgubano kožo na trebuhu ter ga nosi vedno s seboj. Skrajna mladi klokanček niti ne more sesati sam materinega mleka, zato pa ga je obdarila previdna stvarnica z jezikom, ki se vanj prime materin sesek in tako brizga mladiču mleko v gobec. V tej vreči ostane mladič šest do osem mesecev, da se zgodi dodobra, po kakih sedmih mesecih pokuka prvič iz vreče ter odmuli od tukaj vun kako travico ob materini paši; v vrečo pa se zateka in skriva še kakih deset tednov potem, ko že hodil sam na pašo.

Če je starka na begu, pač odnese v vreči s seboj tudi mladička, a če je v veliki stiski in zlasti, če je mladi klokan že bolj odrasel in težji, ga stara med begom izvrže, da ji ni v napoto.

Glede tega njenega ravnanja si raziskovalci še miso na jasmem, ali se zgodi zaradi tega, da stara sama lože odnese pete, ali pa hoče dati s tem tudi mladiču priliko, da se reši sam, ter tako oba ubežita preganjalcem. Da bi mlade zavrgla, pravijo, da ni verjetno, ko jih vendar tako dolgo in tako lepo varuje.

GOZDNE DOBROTE